

PLANTEFOKUS

STØTTET AF

Promilleafgiftsfonden for landbrug

PLANTEAVL VEST

Kontakt: Henriette Lemvig
henriette@effektivtlandbrug.dk
40 21 97 57

PLANTEAVL ØST

Kontakt: Jørgen P. Jensen
jpjensen@effektivtlandbrug.dk
21 15 91 21

Forskere:

Øgede udnyttelseskrav kan nås

Der er indført krav om fem procent yderligere udnyttelse af husdyrgødning. Og det kan lade sig gøre, men ikke uden en ekstra indsats og eventuelle omkostninger, siger forskere.

HUSDYRGØDNING

AF HENRIETTE LEMVIG

 - Vi kan godt nå de nye udnyttelseskrav, men der er ingen tvivl om, at det kræver, at man er endnu mere opmærksom på at få den bedst mulige håndtering og teknik ind omkring husdyrgødningen. Og det kan komme til at koste nogle penge at få den højere udnyttelse.

Landskonsulent hos Seges, Martin Nørregaard Hansen kommenterer på de seneste øgede krav til udnyttelse af husdyrgødning. Han fortæller, at et krav om yderligere fem procents udnyttelse i gennemsnit vil betyde en forøgelse af kvælstof tilført i gødningsregnskabet på cirka 8 kg pr. hektar på svinebrug og cirka 10 kg pr. hektar på kvægbrug.

- Det betyder, at hvis landmanden ikke har luft i sit gødningsregnskab, så kan han købe 8-10 kg mindre pr. hektar i handelsgødning end tidligere. Det kan føre til en undergødningsituation, som kun kan modgås, hvis vi får en bedre udnyttelse af kvælstof i husdyrgødningen.

Lavtliggende frugter er væk

Martin Nørregaard Hansen påpeger, at udfordringen består i, at de lavthængende frugter allerede er høstet.

- Vi er ude på de tyndere grene. Vi er ude og finde noget af det kvælstof, der er sværere at få fat i, siger han.

Landskonsulenten mener dog, at der stadig findes muligheder.

- Vi skal fokusere på, at vi skal have reduceret ammoniaktabet, ligesom vi skal have reduceret nitratudvaskningen, og vi skal have en mere præcis næringsstoffdeling.

- Og det kan komme til at koste. Det er ikke noget, vi bare lige gør, understreger han og bakkes op af Peter Sørensen, seniorforsker ved Institut for Agroøkologi, Aarhus Universitet.

- De øgede krav til udnyttelse af husdyrgødning, der er hævet med fem procent, er politisk bestemt af hensyn til vandmiljøet. Vores rolle er ikke at modsige den bestemmelse. Det er at finde frem til, hvordan gyllen så kan udnyttes bedst muligt og endnu bedre, end vi allerede gør i dag.

- Og ja, man kan godt komme op på de nye udnyttelsesprocenter, men det kræver, at der gøres en indsats, der vil have økonomiske omkostninger, lyder det fra Peter Sørensen.

Kend gyllen

Begge er enige om, at det i første omgang er vigtigt, at man kender næringsindholdet i gyllen og derfor får foretaget gylleanalyser.

- Skal man nå at udnytte sin hus-

dyrgødning godt, er det vigtigt, at man ved, hvad det er, man kører ud med. Vi anbefaler derfor, at man får lavet en analyse på hver enkelt beholder, siger Peter Sørensen.

Sortjordsnedfældning

Det optimale, der kan gøres for at øge udnyttelseskravet i gylle, er at sortjordsnedfælde. Det giver ifølge forskerne meget lave ammoniaktab, ligesom man får bundet mindre kvælstof i jorden. Altså er der mere tilgængeligt til planterne.

- Det, der er vigtigt, er at være opmærksom på, om gyllen lægges godt nok ned i jorden. Jo længere, det kommer ned i jorden, jo mindre er ammoniaktabet, forklarer Martin Nørregaard Hansen, og understreger.

- Når der nedfældes, så nedfæld

SmartSlurry kan hjælpe

 Det er vigtigt, at man kender gyllens næringsstofindhold.

Gylleanalyser er nødvendige, men besværlige. Seges har derfor lavet en ny app, der hedder SmartSlurry, og som gerne skulle bidrage til at gøre processen omkring gylleanalyser mere enkel.

I appen får man et overblik over, hvilke tanke man har på bedriften, og kan indtaste de prøver, man får ind. Resultaterne tilgår dernæst automatisk til MarkOnline

Ifølge Martin Nørregaard Hansen, landskonsulent, Seges, er kan man snart benytte appen til at scanne den stregkode, der er på de prøvebeholdere, man sender til analyse. På den måde bliver analyseresultaterne automatisk registreret i appen og kan derved benyttes direkte i gødningsplanlægningen.

hl

 Landskonsulent Martin Nørregaard Hansen, Seges mener godt, at de nye krav til udnyttelse af husdyrgødning kan lade sig gøre. - Men det kræver en ekstra indsats og formentlig også øgede omkostninger for den enkelte landmand, siger han. Arkivfoto

så dybt som muligt. Og prioriter de vørsæede afgrøder først.

Beregninger viser, at nedfældning af 150 kg ammoniumnitrat i tre centimeters dybde i græs vil medføre et ammoniaktab på 37 kg kvælstof pr. hektar, hvor nedfældning i fem centimeters dybde vil mindske fordampningen til bare 25 kg kvælstof pr. hektar.

- Nu ved jeg jo godt, at det ikke altid er muligt at komme ned i fem centimeters dybde. Men benyt en teknik, der i bedst mulig grad er i stand til at lave en effektiv nedfældning i græs, anbefaler landskonsulenten.

Slæbesko bedre

Martin Nørregaard Hansen påpeger, at det er vigtigt at være opmærksom på, at brugen af slæbesko ikke er effektivt nok til nedfældning i græs.

- Vi ser i forsøg omkring 10 kg ekstra kvælstof pr. hektar tilført afgrøden ved at gå fra slæbesko til græsmark-nedfældning.

- Det bør dog pointeres, at slæbesko er bedre end slæbeslange, hvilket kan udnyttes der, hvor vi ikke har nedfældningskrav.

- Kigger vi på at bruge slæbesko i etableret vår- og vintersæd, er der nogle gode muligheder. Den har en stor arbejdsbredde og stor kapacitet næsten svarende til, når vi udbringer med slæbeslange.

Beregninger viser en mertilførsel af kvælstof til afgrøden ved brug af slæbesko frem for slæbeslange på omkring seks kg pr. hektar ved svinegylle og 11 kg pr. hektar i kvæggylle i vintersæd. Det skyldes, at kvæggylle ikke siver så hurtigt ned i jorden som den tyndere svinegylle.

Kulde mindsker tabet

Også temperaturen har betydning for udnyttelsesgraden. Jo koldere og fugtigere det er, når man kører gylle ud, jo lavere er ammoniaktabet.

- Forskellen mellem at udbringe gylle ved fem grader kontra 10-15 grader er en tilførsel omkring fire kg kvælstof mere pr. hektar, siger Martin Nørregaard Hansen, og understreger, at man skal undgå at køre gylle ud, når det er varmt, tørt og blæsende.

- Bring gylle ud så tæt på afgrødevækst som muligt. Det reducerer risikoen for nitratudvaskning. Undersøgelser i majs viser, at det først er omkring juli, at afgrøden for alvor begynder optagelsen af det tilførte kvælstof.

Forsuring

Forsuring i vintersæd giver højere kvælstofudnyttelse. Her sænker man gyllens pH, og dermed sænkes ammoniaktabet.

- Vi har set på forsøg, hvor man har kørt kvæggylle ud på græs og forsuret med forskellig mængde syre. Det betyder meget, hvor meget syre der bliver tilsat. Med de markforsuringsmaskiner, der kører i dag, er der oftest et krav om pH på 6,4.

- Hvis man forsurer ned til pH 5,5, ser vi en forskel på 20 procent fra slangeudlægning til forsuring, lyder det fra Peter Sørensen.

Fast gødning

Fast husdyrgødning bør nedpløjes vinter eller forår.

- Vi har lavet forsøg, hvor vi har nedpløjet før vintersæd. Her blev stort set al ammoniumkvælstof udvasket, så det giver en rigtig ringe udnyttelse af de faste gødninger.

Ved et lille areal med vårafgrøder anbefales det at koncentrere sin faste gødning der.

henriette@effektivtlandbrug.dk
telefon +45 40 21 97 57

 For at øge udnyttelseskravet er det optimalt, at man nedfælder gylle. Også dybden er væsentlig. Arkivfoto